

خاتمة : في ما يتعلق بالمساجد

مسائل مربوط به مساجد

يستحب اتخاذ المساجد مكشوفة غير مسقفة إلا بالحصر عريش كعريش موسى (ع) وأن تكون الميضاة على أبوابها، وأن تكون المنارة مع حائطها لا في وسطها، وأن يقدم الداخل إليها رجله اليمنى، والخارج رجله اليسرى، وأن يتعاهد نعليه، وأن يدعو عند دخوله وعند خروجه. ويجوز نقض ما استهدم دون غيره، ويستحب إعادته. ويجوز استعمال آله في غيره، ويستحب كنس المساجد والإسراج فيها.

مستحب است که مساجد را رو باز بسازند به گونه‌ای که سقف نداشته باشد، مگر حصیر و ساقه درخت نخل، همانند سایبانی که (حضرت) موسی(ع) بنا نموده بود. وضوخانه مسجد نزدیک درهای آن باشد و مناره مسجد کنار دیوار مسجد باشد، نه وسط آن. با پای راست وارد مسجد و با پای چپ خارج شود. نعلین و کفش خود را بررسی کند^(۱) و هنگام ورود و خروج از مسجد دعا کند.^(۲)

بیرون آوردن اجزای خراب شده مسجد جایز است، اما غیر از آن جایز نیست؛ و مستحب است (بعد از تعمیر) بازگردانده شود. استفاده کردن از وسیله مسجد در غیر آن جایز است؛ و جارو کردن و چراغ روشن کردن در مسجد مستحب است.

ويحرم: زخرفتها ونقشها بالصور، وبيع آلتها، وأن يؤخذ منها في الطرق والأماكن، ومن أخذ منها شيئاً وجب أن يعيده إليها أو إلى مسجد آخر. وإذا زالت آثار المسجد لم يحل تملكه، ولا يجوز إدخال النجاسة إليها، ولا إزالة النجاسة فيها، ولا إخراج الحصى منها، وإن فعل أعاده إليها.

حرام است: زینت کردن مساجد و کشیدن تصاویر در آن‌ها، فروختن وسایل آن‌ها، و اینکه چیزی از مساجد برای راه‌ها و املاک استفاده شود؛ و اگر چیزی از مسجد را بگیرد باید آن را به آن مسجد یا به مسجدی دیگر برگرداند. زمانی که مساجد از بین برود، تملک آن‌ها جایز نیست. آوردن نجاست به داخل مساجد جایز نیست؛ و برطرف کردن اشیای نجس در مسجد و خارج کردن سنگریزه از مساجد حرام است؛ و اگر کسی چنین کند باید آن را برگرداند.

ويحرم فتح باب دار إلى المسجد إلا باب دار المعصوم، ويكره الأكل فيها وجعلها مجالس للطعام كراهية شديدة.

1 - تا مطمئن شود که خالی از نجاست و سایر کتافات است. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 135)

2 - مانند دعایی که حضرت زهرا(ع) از رسول الله(ص) فرمودند که آن حضرت هنگام ورود به مسجد این دعا: «بسم الله اللهم صل على محمد و آل محمد و اغفر لي ذنوبي و افتح لي ابواب رحمتك» و هنگام خروج این دعا را می‌خواندند: «بسم الله اللهم صل على محمد و آل محمد و اغفر لي ذنوبي و افتح لي ابواب فضلك». مستدرک الوسائل: ج 3، ص 394 (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 135)

باز کردن درب خانه به مسجد حرام است،⁽³⁾ مگر اینکه خانه معصوم باشد. خوردن غذا در مساجد کراهت دارد. قرار دادن مساجد به عنوان محلی برای غذا خوردن کراهت شدید دارد.

ویکره: تعلیقتها وأن يعمل لها شرف، أو محاریب داخله في الحائط، وأن تجعل طريقاً.

مکروه است: بلندساختن مساجد و ساختن بلندی‌هایی بر روی دیوار مسجد و ساختن محراب‌ها در دیوار، و اینکه مسجد را راه عبور قرار دهند.⁽⁴⁾

ويستحب: أن يتجنب البيع والشراء، وتمكين المجانين، وإنفاذ الأحكام وتعريف الضوال، وإقامة الحدود، وإنشاد الشعر، ورفع الصوت، وعمل الصنائع والنوم.

مستحب است: از خرید و فروش و جای دادن دیوانگان، و اجرای احکام و اعلام گم‌شدگان، و اقامه حدود و شعر خواندن، و بلند کردن صدا، و صنعتگری و خوابیدن در مسجد اجتناب شود.

ويكره: دخول من في فيه رائحة بصل أو ثوم، والتنخم والبصاق، وقتل القمل فإن فعل ستره بالتراب، وكشف العورة، والرمي بالحصى.

مکروه است کسی که دهانش بوی سیر یا پیاز می‌دهد وارد مسجد شود، انداختن خلط سینه و آب دهان در مسجد و کشتن شپش در آن مکروه است و اگر چنین کرد، زیر خاک پنهانش کند. آشکار کردن عورت در مسجد [اگر بیننده‌ای نباشد] و پرتاب سنگ‌ریزه مکروه است.

مسائل ثلاث:

مسائل سه‌گانه:

الأولى: إذا انهدمت الكنائس والبيع، فإن كان لأهلها ذمة لم يجز التعرض لها، وإن كانت في أرض الحرب أو باد أهلها جاز استعمالها في المساجد.

3 - یعنی اینکه همسایه‌های مسجد حق ندارند از داخل خانه خود دری به مسجد باز کنند. (مترجم)

4 - یعنی از یک در وارد و از در دیگر خارج شوند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 137)

اول: اگر کلیساها، یا دیرها [محل عبادت یهودیان و مسیحیان] خراب شود، اگر کسی از آن دین، اهل ذمه باشد، تعرض به آن مکان جایز نیست؛ و اگر این خرابیها در میدان جنگ باشد، یا اهل آن دین از بین رفته باشند، استفاده از آنها برای مساجد جایز است.

الثانية: الصلاة المكتوبة في المسجد أفضل من المنزل ، والنافلة بالعكس.

دوم: اقامه نماز واجب، در مسجد بهتر از (اقامه آن در) خانه است و نافله برعکس است، (یعنی خواندن آن در خانه بهتر است).

الثالثة: الصلاة في الجامع بمائة، وفي مسجد القبيلة بخمس وعشرين، وفي السوق باثنتي عشرة صلاة.

سوم: نماز در مسجد جامع، برابر صد نماز، و در مسجد قبیله (محلّه)، برابر بیست و پنج نماز و در مسجد بازار، برابر دوازده نماز است.

حرمة أضرحة المعصومين والحسينيات كحرمة المساجد، ولكن لا يكره الأكل في الحسينيات ويستحب للإمام أو من نصبه أن يدير أمور المسلمين من المسجد.

حُرمت آرامگاههای معصومین و حسینیه‌ها، مانند حرمت مسجد است، اما خوردن غذا در حسینیه‌ها مکروه نیست. مستحب است که امام معصوم یا کسی که از سوی امام تنصیب شده است امور مسلمین را در مسجد تدبیر و پیگیری نماید.

